

Варіанти основного обробітку ґрунту базувалися на проведенні систематичної оранки на глибину 18–20 см і обробітку плоскорізними знаряддями на глибину 18–20 см. На варіантах зазначених способів основного обробітку ґрунту дослідженню підлягали три варіанти удобрення: 1 – без добрив (контроль); 2 – $N_{20}P_{45}K_{60}$; 3 – $N_{20}P_{90}K_{120}$.

У роки проведення досліджень погодні умови були сприятливі для росту й розвитку рослин тритикале озимого. Результати обліку показали, що урожайність цієї культури в середньому за 2013–2014 рр. знаходилась залежно від способів основного обробітку і рівнів удобрення в межах 2,24–3,94 т/га.

Таким чином в умовах Полісся на осушуваному дерново-підзолисто-му у супіщаному ґрунті максимальний рівень урожайності зерна 3,62–3,94 т/га тритикале озиме формує за сприятливих погодних умов при розміщенні його в сівозміні після вико-вівсяної сумішки на фоні безполицевого обробітку ґрунту за сівби в другій декаді вересня, норми висівання – 5,0 млн. сх. зерен, внесення мінеральних добрив в дозі $P_{90}K_{120}$ під передпосівний обробіток ґрунту і N_{20} в підживлення.

УДК 632.51:994(477.42)

Камінська К. М., молодший науковий співробітник

Кочик Г. М., кандидат сільськогосподарських наук

Інститут сільського господарства Полісся НААН

E-mail: katerina_0000@mail.ru

ОСІННІЙ ЗАХИСТ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВІД БУР'ЯНІВ В УМОВАХ ПОЛІССЯ

Ефективність і доцільність перенесення хімічного захисту посівів пшениці озимой за допомогою післясходового гербіциду з весняного періоду на осінній та визначення оптимального строку його внесення в ґрунтово-кліматичних умовах Поліської зони, враховуючи біологічні особливості бур'янів і культури являється актуальним питанням.

Сівбу пшениці озимой проводили в оптимальний строк 10 вересня, сортом Столична з нормою висіву 5 млн. насінин схожого насіння на 1 га. Удобрення – $N_{30}P_{60}K_{60}$ восени + N_{30} в підживлення весною. Схема досліду включала наступні варіанти: 1 – без використання післясходового гербіциду (контроль); 2 – обприскування посівів восени гербіцидом Еллай Супер 70, в. г. (15 г/га); 3 – обприскування посівів весною гербіцидом Еллай Супер 70, в. г. (15 г/га). Обприскування посівів восени проводилося 12 жовтня на початку кущіння пшениці озимой за температури повітря 12,0–13 °С.

Встановлено, що осіннє застосування післясходового гербіциду забезпечило зменшення кількості бур'янів в посівах пшениці озимой на 76,8 % порівняно до вихідного показника (260 шт/м²). При цьому

загибель озимих і зимуючих видів осінньої популяції, які є більш шкодочинні, ніж сходи, що з'являються весною становила 96 %. Це забезпечило на початку вегетації культурним рослинам оптимальні умори для росту і розвитку, дало можливість в перші фази розвиватися без конкуренції з боку бур'янів. Весною не було потреби повторно обробляти такі посіви гербіцидом. Весняне застосування післясходового гербіциду в фазі повного куціння культури (20 квітня) сприяло зменшенню загальної забур'яненості посівів на 56,3 % порівняно з вихідним показником (340 шт/м²). Найменш чутливими до гербіциду були озимі види бур'янів осінньої вегетації, які на момент весняного обприскування були добре розвинутими, висота їх сягала 12–15 см. Зниження сирої маси бур'янів до контролю за весняного внесення гербіциду становило 55,3 %, тоді як за осіннього – 79,4 %.

Весняне внесення гербіциду сприяло підвищенню в середньому за два роки досліджень урожайності зерна пшениці озимої на 5,0 ц/га або на 24,9 % порівняно з контролем, де хімічний захист не проводився. Хімічне контролювання бур'янів, яке застосовувалось восени, забезпечило підвищення урожайності зерна пшениці озимої на 11,3 ц/га або на 56,2 % порівняно до контролю без захисту і на 6,3 ц/га (20,1 %) порівняно до весняного їх застосування.

Таким чином, наведені вище експериментальні дані вказують на те, що в ґрунтово-кліматичних умовах Полісся хімічне прополювання в осінній період виявилось більш ефективним порівняно з весняним, оскільки забезпечує більш надійний контроль забур'яненості, достовірно підвищує урожайність, що вказує на доцільність його застосування в системі захисту пшениці озимої від бур'янів.

УДК 633.63:631.527.531.12

Карпук Л. М., доктор сільськогосподарських наук,

доцент кафедри землеробства, агрохімії і ґрунтознавства

Вахній С. П., доктор сільськогосподарських наук,

доцент кафедри землеробства, агрохімії і ґрунтознавства

Крикунова О. В., кандидат сільськогосподарських наук,

доцент кафедри землеробства, агрохімії і ґрунтознавства

Павліченко А. А., асистент кафедри землеробства, агрохімії і ґрунтознавства

Білоцерківський національний аграрний університет

Сігалова І. О., кандидат сільськогосподарських наук, науковий співробітник

Інститут агроєкології і природокористування НААН

E-mail: lesya_karpuk@ukr.net

АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ КИЇВЩИНИ

Ґрунтовий покрив України на 60 % складається з чорноземів – унікальних за своєю будовою, властивостями і потенційною родю-